

Obsah

Kapitola I. – PRÁVO A PRÁVNÍ VĚDY	9
1. Mnohovýznamovost pojmu právo	9
2. Antropologické základy práva	11
2.1 Cesta k ontologii práva	11
2.2 Člověk jako jednající bytost.	12
2.3 Nepřímé cesty jednání.	22
2.4 Člověk jako společenský tvor – společnost a instituce	23
3. Charakteristika právního řádu.	29
3.1 Základní úkoly právní regulace	32
3.2 Právní ideje jako obecné cíle práva	33
4. Právo a stát	34
5. Dvojí pohled na právo	39
6. Podstata a dělení právních věd	41
6.1 Obecné právo-vědné disciplíny.	42
6.2 Dogmatické právní vědy	44
Kapitola II. – JAZYKOVĚ TEORETICKÉ A LOGICKÉ ZÁKLADY JURISPRUDENCE.....	45
1. Právo, jazyk a komunikace	45
2. Jazykově teoretické základy jurisprudence	46
2.1 Vrstvy obecné teorie jazyka	46
2.2 Typy jazyků	47
2.3 Teorie jazykových aktů.	48
2.4 Kategorie vět	50
2.5 Srovnání normativní věty a věty oznamovací	52
2.6 Pojmové analýzy a noeticky diferencovaná sémantika	53
3. Základy logiky norem	54
3.1 Charakteristika logiky norem	56
3.2 Struktura normativní věty	58
3.3 Individuální a obecné normativní věty.	61
3.4 Zmocňovací pravidla	63
3.5 Logická neslučitelnost v logice norem.	63
3.6 Systém norem.	65
3.7 Normativně-logické důsledky	66
Kapitola III. – PODSTATA PRÁVA: PŘIROZENÉ PRÁVO NEBO PRÁVNÍ POZITIVISMUS? IDEA A PROGRAM INSTITUCIONALISTICKÉHO PRÁVNÍHO POZITIVISMU	70
1. Názorový spor o existenci přirozeného práva.	70
1.1 Typy přirozenoprávního učení	71

1.2	Typy pozitivně-právních učení	72
1.3	Pokus o řešení názorového sporu.	73
1.4	Přirozené právo a společenská morálka.	74
2.	Institucionalistický právní pozitivismus.	76
2.1	Zásady institucionalistického právního pozitivismu	78
3.	Právo a jiné normativní systémy.	82
3.1	Právo a morálka	83

Kapitola IV. – VÝSTAVBA A ZPŮSOB FUNGOVÁNÍ PRÁVNÍHO

ŘÁDU: PRÁVNÍ NORMA. 86

1.	Význam pojmu strukturní teorie práva	86
2.	Právní norma, právní věta, právní pravidlo.	86
3.	Typy právních pravidel	89
3.1	Pravidla chování.	89
3.2	Pravidla udělení trestu nebo odměny	90
3.3	Delegace: pravidla o tvorbě práva a pravidla kompetenční. ...	92
3.4	Pravidla komparativní	94
3.5	Normy teleologické	95
3.6	Pravidla dispozitivní.	96
3.7	Právní principy.	97
4.	Povinnosti a práva.	99
5.	Zmocnění a proces tvorby práva	99
6.	Normativní konstrukce právních organizací a institucí	100

Kapitola V. – VÝSTAVBA A FUNGOVÁNÍ PRÁVNÍHO ŘÁDU:

DYNAMIKA A STUPŇOVITOST

1.	Právo jako dynamický systém norem	102
2.	Dynamika práva jako logické zobrazení právní reality.	102
3.	Logické důsledky a dynamika práva	103
4.	Delegovaná tvorba práva. Recepce právních norem	105
5.	Zrušení (derogace) právních norem.	106
6.	Stupňovitá výstavba právního řádu	109
6.1	Teoretické základy teorie stupňovité výstavby	110
6.2	Systém normotvůrců	110
6.3	Stupňovitost právních norem	112
6.4	Kontrola tvorby norem	114
6.5	Vadné právní akty	116
7.	Problém platnosti práva	118
7.1	Charakteristika problému	118
7.2	Platnost právního řádu	119
7.3	Platnost jednotlivých právních norem	120
7.4	Obyčejové právo.	121
7.5	Problém obsoletnosti právních norem.	123
7.6	Co je předmětem platného práva?	124

8.	Názorový spor o problém platnosti práva	125
8.1	Kelsenova teorie základní normy	126
8.2	Hartovo určení platnosti na základě pravidel poznání	129
8.3	Platnost práva podle právního realismu.	131
8.4	Teorie ospravedlnění platnosti práva	133
8.5	Institucionalistická koncepce platnosti práva	135
9.	Státní a nadstátní právní řád	136
9.1	Vztahy mezi státním právem a právem mezinárodním	138
9.2	Pojem suverenita a mezinárodní právo veřejné.	143
Kapitola VI. – ZÁKLADNÍ PRÁVNÍ POJMY		144
1.	Pojem jednání v oblasti práva	144
1.1	Formálně finalistická teorie jednání.	147
1.2	Motivy jednání	147
1.3	Jednání a norma	148
1.4	Popis jednání	149
1.5	Smysluplná jednání	151
1.6	Jednání a opomenutí.	152
2.	Pojem osoba ve smyslu práva	153
2.1	„Osoba“ v etice a v právní vědě	154
2.2	Fyzické (přirozené) a právnické osoby	155
2.3	Teorie právnické osoby	156
3.	Svoboda vůle, odpovědnost a vina	159
3.1	Svoboda vůle a odpovědnost.	159
3.2	Názorový spor o svobodu vůle.	159
3.3	Typologie právní odpovědnosti	165
3.4	Kauzalita v právu	167
4.	Juristická kauzalita	170
5.	Právo veřejné a soukromé	173
Kapitola VII. – JURISTICKÁ METODOLOGIE		177
1.	Pojem a úkoly	177
2.	Obecné poznámky k problému pochopení (porozumění) a výkladu.	177
2.1	Pojem hermeneutika	178
2.2	Význam v pragmatickém jazyku	180
3.	Některé základní pojmy výkladové teorie	182
3.1	Text a kontext	182
3.2	Interpretace a hermeneutický horizont	184
3.3	Předvědění a předporozumění.	185
3.4	Hermeneutický kruh a struktura výkladového rozboru ...	186
4.	Juristická hermeneutika	188
4.1	Obecná charakteristika juristické hermeneutiky.	188

4.2	Předměty juristické interpretace.	188
4.3	Tradiční interpretační metody.	192
5.	Právní rozhodnutí.	195
5.1	Pojem a struktura právního rozhodnutí.	195
5.2	Obecná struktura právního rozhodnutí.	196
5.3	Otevřená struktura práva a uvážení.	199
5.4	Mezery v právu.	200
5.5	Analogie, právní zásady a politické ideje jako elementy juristického rozhodování.	204
5.6	Role judikatury.	208
6.	Teorie juristické argumentace.	210
6.1	Objasňování argumentace podle Ch. Perelmana.	211
6.2	Topika Th. Viehwega.	212
6.3	Procedurální koncepce racionality R. Alexyho.	213
6.4	Logická koncepce plausibilitní argumentace.	214
7.	Problémy teorie zákonodárství.	217
7.1	Charakteristika teorie zákonodárství.	217
7.2	Hlavní úkoly teorie zákonodárství.	219
7.3	Odůvodňovací rozbor de lege ferenda.	220
7.4	Problémy zákonodárné techniky.	224
7.5	Demokracie a zákonodárný proces.	225

Kapitola VIII. – PROBLÉM SPRAVEDLNOSTI. 226

1.	Úloha teorie spravedlnosti.	226
2.	Typologie problémů spravedlnosti.	229
3.	Nejvýznamnější typy teorií spravedlnosti.	230
4.	Postuláty spravedlivé aplikace práva.	232
5.	Formální charakteristiky spravedlnosti.	233
5.1	Formální spravedlnost.	233
5.2	Princip univerzalizace.	235
5.3	Princip vzájemnosti.	237
6.	Obsahové postuláty rovnosti.	237
6.1	Zákaz diskriminace.	238
6.2	Požadavek sociálního vyrovnání.	239
7.	Měřítko spravedlnosti.	241
8.	Spravedlnost v individuálním případě.	242
9.	Utilitarismus.	243
10.	Spravedlnost jako slušnost (fairness).	245
11.	Aktuální aspekty problematiky spravedlnosti.	247
11.1	Pospolná a nadpospolitní orientace spravedlnosti.	247
11.2	Konzervativní a reformátorská spravedlnost.	248
11.3	Perspektivní spravedlnost.	248